

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-265-1-214-221>

УДК 336.14:352

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Гаврюшенко Г.В.

FEATURES OF FORMATION OF BUDGETS OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES IN THE CONDITIONS OF FINANCIAL DECENTRALIZATION

Gavrushenko G.V.

У статті описано особливості адміністративно-територіальної реформи в Україні та сутність процесу децентралізації державного управління. Показано, що основою сучасного адміністративно-територіального устрою України є об'єднана територіальна громада. Наголошено на тому, що найважливішу роль у ефективному соціально-економічному розвитку об'єднаної територіальної громади відіграє місцевий бюджет. Визначено особливості формування доходної та витратної частини місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад в умовах фінансової децентралізації, охарактеризовано основні досягнення реформи децентралізації фінансових повноважень держави на користь місцевого самоврядування.

Ключові слова: місцеві бюджети, об'єднана територіальна громада, фінансова децентралізація, доходи місцевих бюджетів, видатки місцевих бюджетів.

Вступ. Україна нині перебуває на шляху перетворень. Протягом 2014 – 2020 років Урядом було вжито заходів у частині реформування адміністративно-територіального устрою країни, створення нового рівня місцевого самоврядування, удосконалення бюджетного законодавства. Було запроваджено сучасні підходи до планування місцевих бюджетів. Ефективність фінансової діяльності органів місцевого самоврядування залежить від повноти та своєчасності мобілізації фінансових ресурсів та їх оптимального використання.

Постановка проблеми. У результаті реформи адміністративно-територіального устрою в Україні з'явилися особливі утворення – об'єднані територіальні громади – структури, які спроможні через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити для своїх жителів належний рівень освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства на основі нової моделі фінансово-економічного забезпечення. Основою розвитку об'єднаної територіальної громади є місцевий бюджет – обов'язковий елемент для ефе-

ктивної побудови фінансово-управлінських відносин на місцевому рівні. Саме місцевий бюджет є найпотужнішим важелем управління, що дає змогу місцевим органам влади впливати на економічні, соціальні та політичні процеси у громаді. Виходячи з цього, характеристика сучасних особливостей формування бюджетів об'єднаних територіальних громад стає вкрай актуальною.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідженню теоретичних аспектів розвитку місцевих бюджетів як фінансової основи існування територіальних громад присвячено праці багатьох українських та зарубіжних учених, зокрема: В. Андрущенка, В. Базилевича, С. Буковинського, А. Буряченка, О. Василика, Р. Гнейста, О. Кириленко, О. Ковалюка, В. Кравченка, М. Кульчицького, І. Луїної, В. Лебедева, С. Михайленко, В. Опаріна, М. Орзіха, Т. Паєнтко, Ю. Пасічника, О. Підхормого, Д. Полозенка, С. Сембера, Л. Тарангул, О. Тимченко, В. Тропіної, М. Чумаченка, Р. Штурма, І. Янжула та інших. Поряд з цим залишаються недостатньо дослідженими питання, пов'язані з розвитком місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. Саме тому процес розвитку місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад у контексті фінансової децентралізації продовжує залишатися одним із найактуальніших для науковців та представників органів місцевого самоврядування питань, у зв'язку з чим потребує подальших системних досліджень.

Мета статті полягає у висвітленні особливостей формування бюджетів об'єднаних територіальних громад в умовах фінансової децентралізації.

Результати досліджень. Із періоду здобуття незалежності країни здійснювалися спроби змінити адміністративно-територіальний устрій, який би відповідав європейським принципам управління територій, Європейській хартії місцевого самоврядування та умовам ринкової економіки. Це було виклика-

но тим, що адміністративно-територіальному устрою України були притаманні значні недоліки, основні з яких представлено на рис. 1.

З огляду на зазначені вище недоліки можна дійти висновку, що проведення реформи адміністративно-територіального устрою України є об'єктивною необхідністю. У 2014 році після затвердження Концепції реформування місцевого самоврядування в Україні розпочалися трансформаційні зміни, наслідком яких стало затвердження у 2020 році нового адміністративно-територіального устрою районного рівня та рівня територіальних громад.

Систему адміністративно-територіального устрою України (за ст. 132, 133 Конституції України) становлять одиниці трьох рівнів:

- 1) вищого – Автономна Республіка Крим (АРК), 24 області, міста Київ та Севастополь зі спеціальним статусом центрального підпорядкування;
- 2) середнього – адміністративні райони, міста з районним поділом;

3) первинного – міста без поділу на райони, райони у містах, селища, села (рис. 2).

З березня 2014 р. анексовані Росією та мають статус тимчасово окупованих територій Автономна Республіка Крим та місто Севастополь. Крім того, з квітня 2014 р. суверенітет України тимчасово не поширюється на частину територій Донецької та Луганської областей, зайнятих російськими та проросійськими силами. Верховна Рада України визнала ці території тимчасово окупованими 17 березня 2015 р.

У 2015 р. в Україні розпочалася адміністративно-територіальна реформа, що полягає в наданні більших повноважень органам місцевого самоврядування (децентралізації) і зміні адміністративно-територіального поділу. Децентралізація державного управління – це розширення повноважень місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування за рахунок повноважень центральних органів.

Рис. 1. Основні недоліки адміністративно-територіального устрою України

Рис. 2. Адміністративно-територіальний устрій України

Відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» замість понад 11 тисяч місцевих рад буде створено 1500 – 2000 об'єднаних територіальних громад. Вони утворюються внаслідок добровільного об'єднання суміжних територіальних громад сіл, селищ, міст. Об'єднана територіальна громада, адміністративним центром якої визначено місто, є міською територіальною громадою; центром якої визначено селище міського типу, – селищною; центром якої визначено село, – сільською.

Верховна Рада України 17.07.2020 р. прийняла постанову про скорочення кількості районів в Україні. Замість 490 районів було створено 136. У середньому у складі кожної області стало по 4 – 5 районів.

Станом на 12.06.2020 р. в Україні створено 1469 територіальних громад (в т.ч. 31 громада на невідконтрольній території в межах Донецької та Луганської областей) [3].

Таким чином, на теперішній час основою місцевого самоврядування в Україні є територіальні громади. Територіальна громада є первинним суб'єктом місцевого самоврядування, який приймає безпосередню або опосередковану участь у вирішенні питань місцевого значення. Основою розвитку об'єднаної територіальної громади є місцевий бюджет. Правильно складений проект місцевого бюджету та своєчасне його затвердження є запорукою ефективного управління бюджетними коштами впродовж усього бюджетного року.

Органи місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад у процесі реформи децентралізації отримали не тільки розширені повноваження, а й серйозний виклик, який полягає у необхідності формування власного потужного соціально-економічного потенціалу. Подолати цей виклик можна шляхом провадження ефективної фінансової ді-

яльності, передусім, застосовуючи місцевий бюджет як найпотужніший важіль управління, що дає змогу місцевим органам влади впливати на економічні, соціальні та політичні процеси, пов'язати інститути влади з усіма суб'єктами господарської діяльності, впливати на громадську думку в громаді.

Для забезпечення успішного сталого розвитку об'єднаних територіальних громад та провадження ефективної фінансової діяльності місцевій владі необхідно:

- здійснювати оптимальне оподаткування та підвищувати роль місцевих податків й зборів і збільшувати їх частку у складі доходів;
- залучати додаткові фінансові ресурси;
- збільшувати ефективність розподілу та використання фінансових ресурсів у об'єднаних територіальних громадах;
- підвищувати прозорість та підзвітність управління фінансами і комунальним майном;
- застосувати гендерно орієнтований підхід у бюджетному процесі на місцевому рівні [5].

Бюджетний процес в Україні чітко регламентовано бюджетним законодавством.

Відносини, які виникають на кожній стадії бюджетного процесу, регулюються Бюджетним кодексом України.

Доходи місцевих бюджетів схематично зображено на рис. 3.

Як видно із рис. 3, доходи місцевих бюджетів умовно поділяють на власні (ті, які органи місцевого самоврядування (надалі – ОМС) можуть «заробити») та передані (ті, які місцевим бюджетам передають з державного бюджету на безповоротній основі. Їх ще називають міжбюджетними трансфертами. Перелік трансфертів, які державний бюджет може передбачати для бюджету ОТГ, визначено статтею 97 Бюджетного кодексу України.

Рис. 3. Доходи місцевих бюджетів ОТГ України

Значення власних доходів місцевих бюджетів в останні три роки коливається в межах від 45 – 47 % загальних доходів місцевих бюджетів. У 2018 р. до доходів місцевих бюджетів надійшло 562,4 млрд. грн, з яких 263,5 млрд. грн – власні доходи, а 298,9 млрд. грн – передані з держбюджету.

Власні доходи місцевих бюджетів формують:

- податкові надходження (забезпечують понад 88 % загальної суми власних доходів місцевих бюджетів): частина від загальнодержавних податків та зборів (податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток, рентна плата (за користування надрами, видобування корисних копалин і т.п., акциз із пального та ін.), місцеві податки і збори (податок на майно, єдиний податок, туристичний збір та ін.);

- неподаткові надходження (становлять трохи більше 10 % загальної суми власних доходів місцевих бюджетів): плата за видачу ліцензій та дозволів, орендна плата, держмити, штрафи;

- інші надходження: кошти від продажу основного капіталу, цільові фонди, донорські кошти, отримані від ЄС та міжнародних організацій тощо.

Значення того чи іншого джерела доходів в структурі конкретного місцевого бюджету зумовлено специфікою розподілу у Бюджетному кодексі податків та зборів між місцевими бюджетами різних рівнів. Наприклад, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) надходить до ОТГ, міст обласного значення, районних та обласних бюджетів, а до сільських, селищних бюджетів та бюджетів міст районного значення – ні. Останні ж «живуть» в основному за рахунок місцевих податків.

Другу частину доходів місцевих бюджетів становлять кошти, які їм передають з держбюджету (чи іншого місцевого бюджету) у вигляді дотацій та субвенцій (тобто, міжбюджетних трансфертів). За ці кошти не стягують платню (як, наприклад, за користування кредитом) і їх не потрібно повертати (як позику чи кредит). Необхідність «перекидання» коштів з державного бюджету місцевим зумовлена неспроможністю ОМС профінансувати лише за рахунок власних доходів виконання всіх покладених на них повноважень (утримувати школи, лікарні, житлово-комунальне господарство тощо).

Головною відмінністю дотацій від субвенцій є відсутність обмежень щодо напрямів їх використання. Дотації здебільшого скеровують для фінансування поточних потреб місцевої громади. Хоча варто відзначити, що для ефективного використання коштів, урядовці деякі дотації «прив'язують» до конкретних напрямів використання. Наприклад, додаткова дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я призначена для здійснення поточних видатків у школах, включаючи зарплату педагогічного персоналу, та для оплати енергоносіїв в лікарнях, амбулаторіях та інших закладах охорони здоров'я.

Загалом дотації є порівняно небагато: базова та реверсна, які призначені для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій; стабілізаційна, яка надається для компенсації диспропорцій бюджетів (в основному районів) у зв'язку із появою бюджетів ОТГ, які мають прямі взаємовідносини з державним бюджетом; додаткові дотації на окремі цілі (на 2019 рік їх передбачено лише три). У держбюджеті на 2019 рік на усі дотації для місцевих бюджетів (без врахування реверсної, яку передають з місцевих бюджетів до державного) закладено 25,9 млрд. грн.

Для субвенцій, які надходять з державного бюджету місцевим бюджетам, характерна конкретна мета і встановлений Кабміном порядок використання (наприклад, придбання ліків, формування інфраструктури ОТГ тощо). Але вузьке коло використання субвенцій компенсується їхньою кількістю. У держбюджеті на 2019 рік передбачено 44 окремі субвенції на загальну суму 262,4 млрд. грн. «Найдорожчими» серед них є: освітня субвенція (69,6 млрд. грн), субвенція на виплату допомоги малозабезпеченим сім'ям (63,0 млрд. грн), медична субвенція (55,7 млрд. грн), субвенція на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату природного газу (35,1 млрд. грн) та субвенція на будівництво автомобільних доріг (14,7 млрд. грн). Вони сумарно поглинають понад 90 % усіх виділених на субвенції коштів.

За рахунок нагромаджених в дохідній частині місцевих бюджетів коштів (власних доходів і переданих з держбюджету коштів), ОМС мають змогу здійснювати видатки на соціальний та економічний розвиток відповідних територіальних громад, зокрема: дитсадки та школи, лікарні та амбулаторії, соціальні допомоги та субсидії населенню, пільговий проїзд окремих категорій громадян, пожежну охорону та муніципальні формування з охорони громадського порядку, розвиток ЖКГ та будівництво доріг тощо (рис. 4, 5).

Упродовж 2018 року з місцевих бюджетів витратили 570,6 млрд. грн. «Найдорожчими» статтями видатків були: загальноосвітні школи (16,3 % усіх видатків місцевих бюджетів), субсидії ЖКГ (11,6 %), лікарні загального профілю (7,6 %), допомога малозабезпеченим сім'ям (7,4 %), ремонт та будівництво доріг (5,8 %), дитсадки (5,6%), житлово-комунальне господарство (5,3 %) та утримання органів місцевої влади і місцевого самоврядування (4,8 %). Сумарно на їх фінансування пішло майже дві третини усіх видатків місцевих бюджетів (рис. 6).

Основну роль у процесі підготовки проекту місцевого бюджету відіграють місцеві фінансові органи, які організовують роботу із формування проекту бюджету та забезпечують координацію усіх учасників бюджетного процесу.

Рис. 4. Делеговані видатки місцевих бюджетів ОТГ України

Рис. 5. Видатки на виконання власних повноважень

Рис. 6. Доходи і видатки місцевих бюджетів України у 2013 – 2018 рр. [14]

Рис. 7. Учасники бюджетного процесу ОТГ

Рис. 8. Основні заходи місцевих фінансових органів щодо підготовки та затвердження місцевого бюджету

Учасниками бюджетного процесу ОТГ є Голова (заступник Голови ОТГ), представники виконкому, представники виконавчих органів, представники депутатського корпусу, громадськість (рис. 7).

Підготовка проекту місцевого бюджету починається із таких організаційних заходів (рис. 8).

Особливості формування бюджетів об'єднаних територіальних громад подано на рис. 9.

Як видно із рис. 9, бюджети ОТГ, по-перше, мають міжбюджетні відносини з державним бюджетом. Тобто, законом про державний бюджет на плановий рік цим бюджетам затверджуються обсяги міжбюджетних трансфертів. Це – базова дотація, освітня субвенція, медична субвенція, інші субвенції та дотації, якщо є підстави для надання та отримання відповідних міжбюджетних трансфертів [6].

Слід зауважити, що бюджети громад, які не об'єдналися, не отримують міжбюджетні трансферти із державного бюджету.

По-друге, до бюджетів ОТГ, крім доходів, що отримували бюджети до їх об'єднання, зараховується

60% податку на доходи фізичних осіб. Раніше цей податок зараховувався до районного бюджету.

По-третє. За рахунок бюджетів ОТГ, крім видатків на здійснення самоврядних повноважень, фінансуватимуться видатки, які делегуються державою їм на виконання, а саме: видатки на утримання закладів бюджетної сфери – освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, соціального захисту та соціального забезпечення.

Джерелом фінансування видатків є як доходи, закріплені Бюджетним Кодексом за бюджетами ОТГ, так і міжбюджетні трансферти з державного бюджету (базова дотація, освітня та медична субвенції, інші дотації та субвенції).

По-четверте. Бюджети ОТГ беруть участь у горизонтальному вирівнюванні податкоспроможності. Дана система вирівнювання передбачає, що місцевим бюджетам з рівнем податкоспроможності (середні надходження на 1 мешканця) нижче 0,9 середнього показника по Україні для підвищення рівня їх забезпеченості надається базова дотація (80 % суми, необхідної для досягнення показника 0,9).

Рис. 9. Особливості формування бюджетів об'єднаних територіальних громад

По-п'яте. Ради ОТГ мають право здійснювати місцеві запозичення до бюджетів ОТГ – як місцеві, так і внутрішні, в тому числі шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій. Запозичення здійснюються до бюджету розвитку і кошти спрямовуються на реалізацію інвестиційних програм (проектів), метою яких є розвиток комунальної інфраструктури, впровадження ресурсозберігаючих технологій, створення, приріст чи оновлення стратегічних об'єктів довготривалого користування або об'єктів, які забезпечують виконання завдань міських рад, спрямованих на задоволення інтересів населення їх громад.

Висновки. Отже, сучасна система адміністративно-територіального устрою була сформована в Україні в період панування радянської влади й побудована на тоталітарних засадах. Така система не відповідає сучасним вимогам побудови демократичної держави.

Удосконалення адміністративно-територіального устрою країни визнане одним із пріоритетних завдань її розвитку. Адміністративно-територіальна реформа в Україні покликана оптимізувати систему управління територіями, упорядкувати взаємовідносини органів влади різних ієрархічних рівнів, а в кінцевому підсумку – сприяти підвищенню рівня життя кожного громадянина в кожному міському чи сільському населеному пункті.

Адміністративно-територіальна реформа в Україні передбачає створення об'єднаних територіальних громад. Об'єднана територіальна громада – це громада, яка спроможна через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити для своїх жителів належний рівень освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства на основі нової моделі фінансово-економічного забезпечення.

Доходи місцевих бюджетів ОТГ формуються за рахунок власних доходів та переданих із державного бюджету на безповоротній основі міжбюджетних трансферів. Видатки місцевих бюджетів ОТГ спря-

мовуються на соціальний та економічний розвиток територіальних громад.

Основні досягнення реформи децентралізації фінансових повноважень держави на користь місцевого самоврядування полягають у значному розширенні права місцевих органів влади та наданні їм повної бюджетної самостійності; розширенні джерел наповнення місцевих бюджетів; запровадженні нового механізму бюджетного регулювання – горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів; запровадженні нової трансфертної політики. Для здійснення видатків на делеговані державою повноваження в галузях освіти та охорони здоров'я запроваджено нові субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам – освітню та медичну.

Таким чином, реформа децентралізації дозволила суттєво наростити доходну частину місцевих бюджетів. Однак, одночасно фінансування більшої частини видатків, пов'язаних з життям територіальних громад, тепер здійснюється за рахунок їхніх бюджетів.

Література

1. Адміністративно-територіальний устрій України: методологічні основи та практика реформування. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України», наук. ред. В.С.Кравців. Львів, 2016. 264 с.
2. Безпалько О.М. Роль територіальних об'єднань в забезпеченні місцевого економічного розвитку: теоретичні основи дослідження. Економіка і організація управління. № 1 (33), 2019. С. 119 – 123.
3. Децентралізація дає можливості. URL: <https://decentralization.gov.ua/newgromada>
4. Доходи і видатки місцевих бюджетів: коротко про головне. URL: <https://cost.ua/687-revenues-and-expenditures-of-local-budgets>
5. Моделювання ефективної фінансової діяльності органів місцевого самоврядування ОТГ в умовах децентралізації. Консолідований підхід. Практичний посібник. URL:

<https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/563/UA-UNDP-financial-operations-for-local-gov-ATC-1.pdf>

6. Особливості формування бюджетів об'єднаних територіальних громад: роз'яснення експерта. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/3958>
7. Раделицький Ю.О. Місцеві бюджети в умовах поглиблення фінансової децентралізації в Україні. Монографія. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 312 с.
8. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#Text>
9. Ткачук А.Ф. Про бюджет і не тільки. Спеціально для об'єднаних територіальних громад. К. ІКЦ «Легальний статус», 2016. 76 с.

References

1. Administrativno-teritorial'nij ustrij Ukraїni: metodologichni osnovi ta praktika reformuvannja. DU «Institut regional'nih doslidzhen' imeni M.I. Dolishn'ogo NAN Ukraїni», nauk. red. V.S. Kravciv. L'viv, 2016. 264 s.
2. Bezpal'ko O.M. Rol' territorial'nyh obshhin v obespechenii mestnogo jekonomicheskogo razvitija: teoreticheskie osnovy issledovanija. Ekonomika i organizacija upravlinnja. № 1 (33), 2019. S. 119 – 123.
3. Decentralizacija dae mozhlivosti. URL: <https://decentralization.gov.ua/newgromada>
4. Dohodi i vidatki miscevih bjudzhetiv: korotko pro golovne. URL: <https://cost.ua/687-revenues-and-expenditures-of-local-budgets>
5. Modeljuvannja efektyvnoї finansovoї dijalnosti organiv misceвого samovrjaduvannja OTG v umovah decentralizacii. Konsolidovani pidhid. Praktichnij posibnik. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/563/UA-UNDP-financial-operations-for-local-gov-ATC-1.pdf>
6. Osoblivosti formuvannja bjudzhetiv ob'ednanih territorial'nih gromad: roz'jasnennja eksperta. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/3958>
7. Radelic'kij Ju.O. Miscevi bjudzheti v umovah poglublennja finansovoї decentralizacii v Ukraїni. Monografija. L'viv, LNU im. Ivana Franka, 2018. 312 s.
8. Strategija reformuvannja sistemi upravlinnja derzhavnimi finansami na 2017 – 2020 roki». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#Text>
9. Tkachuk A.F. Pro bjudzhet i ne til'ki. Special'no dlja ob'ednanih territorial'nih gromad. K. ІКЦ «Legal'nij status», 2016. 76 s.

Гаврюшенко А.В. Конкурентные преимущества Украины на мировых рынках

В статье описаны особенности административно-территориальной реформы в Украине и сущность процесса децентрализации государственного управления. Показано, что основой современного административно-территориального устройства Украины является объединенная территориальная община. Отмечено, что важнейшую роль в эффективном социально-экономическом развитии объединенной территориальной общины играет местный бюджет. Определены особенности формирования доходной и расходной части местных бюджетов объединенных территориальных общин в

условиях финансовой децентрализации, охарактеризованы основные достижения реформы децентрализации финансовых полномочий государства в пользу местного самоуправления.

Ключевые слова: *местные бюджеты, объединенная территориальная громада, финансовая децентрализация, доходы местных бюджетов, расходы местных бюджетов*

Gavrushenko G.V. Features of formation of budgets of united territorial communities in the conditions of financial decentralization

The article focuses on the fact that the modern system of administrative-territorial structure was formed in Ukraine during the period of Soviet rule and was built on totalitarian principles. It is noted that such a system does not meet the modern requirements of building a democratic state. It was emphasized that the improvement of the country's administrative-territorial structure was recognized as one of the priority tasks of its development. It is noted that the administrative-territorial reform in Ukraine is designed to optimize the territorial management system, to streamline the relationship between the authorities of various hierarchical levels, and ultimately to help improve the standard of living of every citizen in every city or village. It has been established that the administrative-territorial reform in Ukraine provides for the creation of united territorial communities (hereinafter referred to as UTC). It was noted that UTC is a community that, through local self-government bodies, is able to provide its residents with an appropriate level of education, culture, health care, social protection, housing and communal services based on a new model of financial and economic support. It is shown that the local budget is the basis for the development of UTC. It is noted that the revenue side of the local budgets of the UTC is formed at the expense of their own revenues and inter-budgetary transfers from the state budget on a non-refundable basis. The expenditures of local budgets of the UTC are directed to the social and economic development of territorial communities. It has been established that the main achievements of the reform of decentralization of financial powers of the state in favor of local self-government are to significantly expand the rights of local authorities and grant them full budgetary independence; expanding the sources of filling local budgets; introduction of a new mechanism of budgetary regulation - horizontal alignment of the tax capacity of local budgets; introduction of a new transfer policy. It was found that in order to implement the expenses for the powers delegated by the state in the field of education and health care, new subventions were introduced from the state budget to local budgets - educational and medical. It is noted that the decentralization reform has made it possible to significantly increase the revenue side of local budgets. However, at the same time, most of the costs associated with the life of UTCs are now financed from their budgets.

Keywords: *local budgets, united territorial community, financial decentralization, local budget revenues, taxes of local budgets.*

Гаврюшенко Ганна Володимирівна – к.е.н., доцент кафедри географії, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ)
super_superanna@ukr.net

Стаття подана 02.02.2021 р.